

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4330/2022
07.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Миросављевић, председника већа, Надежде Видић, Мирјане Андријашевић, Зорана Хацића и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бранислава Видицки, адвокат из ..., против туженог Клинички центар Војводине, са седиштем у Новом Саду, чији је пуномоћник Милена Ивошевић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3101/22 од 20.07.2022. године, у седници одржаној 07.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3101/22 од 20.07.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3101/22 од 20.07.2022. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 2249/21 од 10.05.2022. године у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиље да се обавезе тужени да тужиљи за период од 01.06.2018. године до 31.05.2021. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 108.830,25 динара са затезном каматом од 15.02.2022. године до исплате и обрачунатом затезном каматом од доспелости до 14.02.2022. године у износу од 22.978,64 динара и на име регреса за коришћење годишњег одмора износ од 84.770,21 динар са затезном каматом од 15.02.2022. године до исплате и обрачунатом затезном каматом од доспелости до 14.02.2022. године у износу од 16.662,00 динара и **ОДБИЈА** захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка са затезном каматом од извршности пресуде до исплате, а **ОБАВЕЗУЈЕ** тужиља да туженом на име накнаде трошкова целог поступка плати 174.540,07 динара, у року од осам дана од дана пријема писаног отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2249/21 од 10.05.2022. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужиље усвоји. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове исхране у току рада за период од 01.06.2018. године до 31.05.2021. године са затезном каматом и обрачунатом затезном каматом као у његовом садржају. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади регрес за коришћење годишњег одмора за исти период са затезном каматом и обрачунатом затезном каматом као у његовом садржају. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи на име трошкова парничног поступка исплати 66.000,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, ослобођена је тужиља обавеза плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3101/22 од 20.07.2022. године, жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној у смислу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужиља је дала одговор на ревизију.

По оцени Врховног суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији туженог, ради уједначавања судске праксе по питању права запослених у здравственим установама на исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у спорном периоду била у радном односу код туженог и обављала послове ... до 10.12.2018. године, а потом послове ..., са коефицијентом за обрачун плате од 7,34. Тужени је у спорном периоду тужиљи обрачунавао и исплаћивао плату на тај начин што је основицу коју објављује Влада РС множио с коефицијентом радног места тужиље, који метод обрачуна примењује на све запослене од почетка примене Закона о платама у државним органима и јавним службама од 2001. године, па како је тако добијена висина основне плате за сваки месец спорног периода била нижа од минималне зараде, тужени је сваког месеца вршио допуну до износа минималне зараде. Тужени у обрачунским листама за спорни период није исказивао топли оброк и регрес као посебну обрачунску ставку. У току првостепеног поступка обављено је

економско-финансијско вештачење, а суд је прихватио варијанту обрачуна тражених накнада спрам параметара из тренутно важећих ПКУ у Републици Србији, и то накнада за исхрану у току рада у износу од 250,00 динара бруто (исказано у нето) и месечни износ регреса у висини од 1/12 минималне зараде према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике за претходну годину.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили да постоји обавеза туженог да тужиљи исплати спорне накнаде. Тужиљи, по дефиницији из члана 111. Закона о раду, у минималној заради не може да буде садржана предметна накнада трошкова, независно од чињенице што је одредбом члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима, јавним службама прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а ставом 2. истог члана, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. По мишљењу нижестепених судови, у ситуацији када је тужени тужиљи исплаћивао минималну зараду следи да тужиљи није исплаћен топли оброк и регрес, па је тужени дужан да јој ту накнаду исплати у висини утужених износа.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом туженог указује да су на правилно утврђено чињенично стање нижестепени судови погрешно применили материјално право.

Тужени је здравствена установа која се у смислу Закона о јавним службама („Службени гласник РС, бр. 42/91...83/14) сматра јавном службом, због чега се на запослене код туженог примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 157/20).

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 157/20), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. На основу одредбе члана 4. став 1. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана закона, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је основач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19, 58/20), у одредби члана 91. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...95/18), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2 тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилца је запослена код туженог који се сматра јавном службом, на радном месту ... односно ... па се на утврђивање и обрачун плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је основач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19, 58/20) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 106/2018). Дакле, на основу наведених прописа, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту, као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилце садржан било у општем било у посебном акту. То значи да тужилци не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту плате, па је околност да је тужилци у спорном периоду исплаћивана минимална зарада без утицаја на одлучивање.

Имајући у виду све наведено, нижестепени судови су погрешно применили материјално право када су усвојили тужбени захтев.

Тужени је успео у поступку по ревизији па, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП има право на накнаду трошкова

целог поступка. Износ трошкова одмерен је према опредељеном захтеву туженог, узимајући при том, у складу са чл. 154. ст. 1 ЗПП- а, у обзир само оне трошкове који су били потребни за вођење парнице, и то: за одговор на тужбу 9.000,00 динара, на име заступања на два одржана рочишта по 10.500,00 динара, за приступ на једно неодржано рочиште 6.000,00 динара и на име састава жалбе и ревизије по 18.000,00 динара, применом Адвокатске тарифе важеће на дан предузимања тих радњи („Службени гласник РС“, бр. 37/21 од 14.04.2021. године). Туженој је признат и трошак судских такси, и то: за одговор на тужбу 6.836,00 динара, за жалбу и одлуку суда по жалби износ од по 13.672,01 динар, за ревизију 27.344,02 динара и одлуку суда по ревизији 41.016,03 динара, према важећој Таксеној тарифи.

Из наведених разлога, применом члана 416. став 1. и чл. 165. ст. 2 истог закона, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа-судија
Драгана Миросављевић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**